

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

Bilaga till revisionsberättelse 2021

Redogörelse och sammanfattning av granskningsprojekt

Nedan lämnar vi en sammanfattande redovisning av de granskningsprojekt som genomförts under året samt resultaten av dessa.

Enligt *God revisionsred i kommunal verksamhet* är granskningen årlig och avser den verksamhet som sker under ett räkenskapsår. Den årliga granskningen består av tre delar:

- Grundläggande granskning
- Fördjupad granskning
- Granskning av delårsrapport och årsredovisning

Grundläggande granskning

Enligt *God revisionsred i kommunal verksamhet 2018*:

”Den grundläggande granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Revisionen och lekmanrevisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet”

Den grundläggande granskningen består av två delar; måluppfyllelse och intern kontroll.

Granskningens inriktning

Vi har utfört vår granskning enligt kommunallagen, god revisionssed i Kommunal verksamhet samt fastställt revisionsreglemente. Granskningen har haft sin utgångspunkt i utförd riskanalys där riskområden har identifierats och värderats. Arbetet med riskanalys har dokumenterats i en revisionsplan.

Med anledning av pandemin som påverkat samhället under 2021 har revisionen genomfört en granskning som styrs om till att i större grad förlita sig på grundläggande granskning för att utföra årets ansvarsprövning.

Under året har också uppföljande granskning gjorts av tidigare avlämnade revisionsrapporter avseende kompetensförsörjning inom psykiatri och akuta vårdprocesser.

Våra granskningsrapporter finns tillgängliga för allmänheten på Region Jönköpings läns hemsida.

Intern kontroll

Inom Region Jönköpings län utförs den grundläggande granskningen genom att regionstyrelsen, nämnderna arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA), folkhälsa och sjukvård (FS), trafik, infrastruktur och miljö (TIM), patientnämnden samt parlamentariska nämnden fördelas på revisorerna i revisionsgruppen som ansvarar för den grundläggande granskningen på respektive nämnd.

Granskning av årsredovisning 2021

Revisorernas övergripande bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagstiftning samt rekommendationerna avseende god redovisningssed, med följande undantag.

Revisorerna bedömer att räkenskaperna avviker från lagar och rekommendationer vad gäller redovisning av pensionsåtagandet. Årsredovisningen överensstämmer i dessa avseenden med regionens styrmodell. En alternativ redovisning av pensioner enligt blandmodell finns i årsredovisningen med tillhörande analyser. Avvikelsen i balansräkningen avseende pensionsåtagandet uppgår till 4 442 mkr. Årets resultat skulle, vid redovisning enligt Lag om kommunal redovisning (KRL), varit 50 miljoner kr lägre.

Revisorerna delar regionens bedömning att balanskravet för år 2021 är uppfyllt, även om nämnden för folkhälsa och sjukvård har överskridit sin budget.

Revisorerna bedömer att redovisat resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Målet förutsätter att regionens resultat tillsammans med avskrivningskostnader täcker investeringarna över tidsperioden 2015-2025. Det finansiella målet är uppfyllt för de inledande sju åren av tidsperioden. Målet uppfylls också för det enskilda året 2021.

Revisorerna bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för

verksamheten. Årsredovisningen ger en tydlig bild av måluppfyllelsen för år 2021 gällande de systemmätetal som anses ingå i bedömningen av god ekonomisk hushållning. De verksamhetsmässiga målen för 2021 är delvis uppfyllda.

Revisorernas bedömning är att transparensen och tydligheten i styrmodellen har utvecklats och det framgår att åtgärdsplaner ska tas fram vid behov.

Revisorerna delar regionstyrelsens bedömning om att god hushållning uppnås år 2021, med hänsyn tagen till påverkan av coronapandemin.

Revisorerna konstaterar att 34 % av systemmätetalen är fullt uppfyllda, en ökning från föregående år. 66 % av systemmätetalen är uppfyllda eller delvis uppfyllda, föregående år var siffran 65 %. De mål som inte är uppfyllda uppgår till 32 %, vilket är bättre än föregående år. Det är mätetal inom folkhälsa och sjukvård samt inom regional utveckling, utbildning och kultur där måluppfyllelse inte nås. Mätetal som inte når måluppfyllelse är tillgänglighetsmätetal samt publikmått för Smålands musik och teater.

Revisorerna rekommenderar region Jönköpings län:

- att redovisa pensionsåtaganden i balans- och resultaträkningen enligt blandmodellen i enlighet med lag om kommunal redovisning (KRL)

Revisorerna avser att följa upp resultatet av granskningen i samband med träffar med nämnderna under granskningsåret 2022.

Granskning av delårsrapport 2021

Regionens revisorer har, med hjälp av sakkunnigt biträde, granskat regionens delårsrapport för perioden 1 januari 2021 till 31 augusti 2021.

Granskningen av delårsrapporten är översiktlig och inriktad på att ge ett underlag för bedömningen av om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som regionfullmäktige beslutat om. Syftet är även att bedöma om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Utifrån granskningens resultat gör revisorerna nedanstående bedömningar:

Delårsrapporten är inte upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

I likhet med tidigare granskningar av delårsrapport och årsredovisning konstaterar revisorerna att lagkravet avseende blandmodellen för redovisning av pensionsavsättningarna inte uppfylls i delårsrapporten.

Finansiellt mål

Enligt delårsrapporten beräknas det *finansiella målet* om egenfinansiering av investeringar att nås. Egenfinansieringsgraden för perioden 2015-2019 beräknas uppgå till 151 procent. Revisorerna *delar* denna bedömning.

Verksamhetsmål

Vad gäller *verksamhetsmålen* konstaterar revisorerna att 11 av 28 mål inte når måluppfyllelsen. Revisorerna *delar* denna bedömning.

Revisorernas övergripande bedömning är att måluppfyllelsen för verksamhetsmål, som redovisas i delårsrapporten, delvis är förenlig med de verksamhetsmål fullmäktige fastställt i budgeten för år 2021. Revisorerna grundar sin bedömning på att 61 procent av det totala antalet redovisade verksamhetsmål, efter åtta månader, är helt eller delvis uppfyllda. Dessutom prognostiseras det finansiella målet att uppfyllas.

I likhet med tidigare år konstaterar revisorerna att redovisningen av måluppfyllelsen sker på ett strukturerat och pedagogiskt sätt. Redovisningen i tabellform ger en bra överblick över mål och måluppfyllelse.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län:

- att redovisa pensionsåtaganden i balans- och resultaträkningen enligt blandmodellen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning

Granskning av Samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen

I vårt uppdrag ingår att tillsammans med revisorerna i Region Östergötland och Region Kalmar län granska den gemensamma Samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen och underställa regionfullmäktige ett underlag för att pröva frågan om ansvarsfrihet.

Vi har tillsammans med ovan nämnda revisorer granskat nämndens handlingar, protokoll, delårsrapport och årsredovisning. Vi har även haft en träff med Samverkansnämnden samt en träff med samverkansnämndens presidium.

Revisorerna konstaterar att pandemin gjort att vissa aktiviteter fått skjutas på framtiden vilket i sin tur påverkat verkställandet av nämndens beslut i negativ riktning.

Revisorerna bedömer samverkansnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis tillräcklig. Nämndens riskanalys samt avrapportering till nämnd avseende intern kontroll bedöms kunna utvecklas.

Revisorerna bedömer att samverkansnämnden under 2021 i allt väsentligt vidtagit tillräckliga åtgärder för att nå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi.

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser – översiktlig granskning

Enligt Lag (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (transparenslagen) ska landstingets revisorer för varje räkenskapsår översiktligt granska om redovisningen har fullgjorts i enlighet med bestämmelserna i denna lag samt upprätta en rapport över granskningen.

Lagens intention är att säkerställa tillgången till ekonomisk information för att motverka konkurrensbegränsningar.

Regionstyrelsen ansvarar för att denna redovisningsskyldighet fullgörs.

Revisorerna ansvarar för att översiktligt granska om redovisningen har fullgjorts i enlighet med bestämmelserna i lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Föreskrifter om hur redovisningen ska fullgöras har inte meddelats.

Landstinget har prövat vilka områden som skulle kunna kräva en redovisning i enlighet med transparenslagen. Områdena är tandvård, kollektivtrafik och vårdval. Resultatet av prövningen innebär att planeringsdelegationen 2013-05-28 beslutat att enligt lag om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte upprätta en särskild redovisning.

Motiveringen till beslutet är att kollektivtrafiken är upphandlad i enlighet med LOU och vårdvalet infört enligt LOV, varför ingen uppgiftsplikt föreligger enligt transparenslagen. Vuxentandvårdens omsättning kvalificerar inte landstinget för upprättande av en redovisning enligt transparenslagen.

Revisorerna konstaterar att regionens förutsättningar vad gäller krav på denna redovisning inte ändrats sedan dåvarande landstinget prövade frågan.

Utifrån vår övergripande granskning, med reservation för de osäkerheter som råder om tillämpningen av lagen, bedömer vi att regionen har fullgjort sin skyldighet i enlighet med lagen.

Granskning av hantering av uppskjuten vård

Revisorerna genomförde under hösten 2021 en förstudie av regionens hantering av konsekvenserna till följd av covid-19-pandemin. Där konstaterades att risker finns i hanteringen av den uppskjutna vården som har fått ställas in och skjutas upp under covid-19-pandemin.

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård har säkerställt att ändamålsenliga åtgärder vidtagits för att uppnå målet om att ha en god tillgänglighet i verksamheten samt hantera uppskjuten vård.

Revisionens bedömning

Revisorernas sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård inte helt säkerställt att ändamålsenliga åtgärder vidtagits för att uppnå målet om att ha en god tillgänglighet i verksamheten samt hantera uppskjuten vård.

Granskningen har visat att det finns en handlingsplan men att det saknas en strategi för hur den uppskjutna vården ska hanteras. Det är också svårt att se effekter av de satsningar som gjorts för att förbättra tillgängligheten och hantera den uppskjutna vården.

Regionrevisionen överlämnar härmed missiv och revisionsrapport till regionfullmäktige, regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård. Regionrevisionen förväntar sig inget svar på denna rapport.

Granskning av arbetsmiljön kopplad till covid-19

Revisorerna genomförde under hösten 2021 en förstudie av regionens hantering av konsekvenserna till följd av covid-19 pandemin. Där konstaterades att det fanns risk för bristande arbetsmiljö under covid-19 pandemin.

Granskningens syfte har varit att granska och pröva om regionstyrelsen och nämnd för folkhälsa och sjukvård säkerställer att det bedrivs ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete kopplat till covid-19.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisorernas sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård inte helt säkerställt att det bedrivs ett ändamålsenligt systematiskt arbetsmiljöarbete till covid-19.

Granskningen har visat att det inte finns tillräckliga riktlinjer för hur riskbedömningar och handlingsplaner ska tas fram. Vidare sker rapportering av tillbud och skada i varierande utsträckning och ett systematiskt förbättringsarbete kan inte styrkas. Det har inte heller skett en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. säkerställa att det finns förutsättningar för linjecheferna att arbeta med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön*
- 2. säkerställa att kontroll av vidtagna arbetsmiljöåtgärder sker på samtliga organisatoriska nivåer*
- 3. säkerställa att det sker ett förbättringsarbete baserat på rapporterade tillbud på samtliga organisatoriska nivåer*

Granskning av beredning och beslutsfattande i samband med covid-19-pandemin

Revisorerna genomförde under hösten 2021 en förstudie av regionens hantering av konsekvenserna till följd av covid-19 pandemin. I denna konstaterades att det fanns risk för brister inom beredning och beslutsfattande.

Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning av om beredning och beslutsfattande hanterats på ett ändamålsenligt sätt samt med tillräcklig intern kontroll.

Regionens revisorer har utifrån genomförd riskanalys bedömt det angeläget att göra en granskning av regionstyrelsens och nämnden för folkhälsa och sjukvårds ärendeberedning och beslutsfattande i samband med covid-19-pandemin. Syftet med granskningen är att pröva om regionstyrelsen samt nämnden för folkhälsa och sjukvård säkerställt att processen för handläggning (beredning och beslut) hanterats på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll i ärenden rörande covid-19-pandemin.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisorernas sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt säkerställt att processen för handläggning (beredning och beslut) hanterats på ett ändamålsenligt sätt men med inte helt tillräcklig intern kontroll i ärenden rörande Covid-19-pandemin.

Styrning och kontroll av beredningsprocessen är till viss del dokumenterad i ärendehandboken, denna är dock inte helt implementerad. Trots att ansvars- och arbetsfördelningen är reglerad, gör revisorerna bedömningen att dessa inte tillämpas fullt ut.

Revisorerna bedömer att beslut under covid-19-pandemin i huvudsak har fattats av behöriga beslutsorgan.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. pröva hur en uppföljning av berednings- och beslutsprocessen kan utformas inom ramarna för det systematiska förbättringsarbetet*
- 2. säkerställ att ärendehandboken implementeras fullt ut*

Granskning av regionens styrning och kontroll av regionens folkhälsoarbete

Folkhälsoarbete syftar till att främja hälsan och förebygga sjukdomar i både riskgrupper och hela befolkningen och är ett samlingsbegrepp för hela befolkningens hälsotillstånd. En god folkhälsa innebär att hälsan är så god och så jämnt fördelad som möjligt bland olika grupper i samhället

Region Jönköpings län anger i sin budget och verksamhetsplan att man ska arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande för att stödja länsinvånarnas hälsa och livskvalitet. Ett aktivt folkhälsoarbete ska bedrivas i samarbete med berörda aktörer.

Regionens revisorer har utifrån genomförd riskanalys valt att genomföra en granskning av regionens arbete med att bedriva ett aktivt folkhälsoarbete.

Granskningens syfte är att bedöma om nämnden för folkhälsa och sjukvård säkerställer att folkhälsoarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt med en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisorernas sammanfattande bedömning är att nämnden för folkhälsa och sjukvård inte helt säkerställt att folkhälsoarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt eller med en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna konstaterar att det sker ett förhållandevis aktivt folkhälsoarbete med en upparbetad struktur. Dock kan styrningen tydliggöras och insatserna bör i högre grad baseras på en behovsanalys.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. tydliggöra styrningen och basera insatserna inom folkhälsoarbetet på en behovsanalys*
- 2. genomföra strukturerad uppföljning av folkhälsoarbetet och genomföra åtgärder med denna uppföljning som grund*

Granskning av löneprocessen

Kostnader för löner och andra personalrelaterade kostnader är en betydande del av Region Jönköping totala kostnader. Att lönehanteringen är korrekt och att det finns en tillräcklig intern kontroll i löneutbetalningsprocessen är därför väsentligt.

Regionens revisorer har utifrån genomförd riskanalys valt att genomföra en granskning av området utifrån perspektivet tillräcklig intern kontroll. Konsekvenserna av bristande rutiner och kontroller kan få både ekonomiska och förtroendemässiga följor.

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en tillfredsställande och ändamålsenlig lönehantering och löneutbetalningsprocess med tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisorernas sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen inte har säkerställt en helt tillfredsställande och ändamålsenlig lönehantering och löneutbetalningsprocess och inte heller säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Revisorerna konstaterar att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning och en dokumenterad löneprocess. Pandemin har påverkat alla delar av Region Jönköpings läns verksamhet och även skapat ett avsevärt merarbete vad gäller löneprocessen. Det finns dock visst utrymme för förbättring bland annat avseende genomförandet av kontroller, samt den interna kontrollen.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att utveckla den interna styrningen och kontrollen med en riskanalys som grund i enlighet med de rekommendationer och bedömningar som görs i rapporten och därmed säkerställa en tillfredsställande löneprocess

Granskning av regionens arbete med att förstärka vårdhygienens arbete inom primärvården

Vårdhygien är den sammanfattande benämningen på alla typer av åtgärder som görs för att uppnå en god hygienisk standard genom att bland annat förebygga uppkomsten och spridningen av vårdrelaterade infektioner.

I Region Jönköpings budget med verksamhetsplan beskrivs att arbete pågår för att förebygga vårdrelaterade infektioner på sjukhus, inom primärvården och inom kommunal vård och omsorg.

Regionens revisorer har utifrån genomförd riskanalys valt att genomföra en granskning av regionens arbete att förstärka vårdhygienens arbete inom primärvården.

Granskningens syfte är att bedöma om nämnden för folkhälsa och sjukvård säkerställer att vårdhygiensarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Syftet är också att bedöma om regionstyrelsens interna kontroll inom området är tillräcklig.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisorernas sammanfattande bedömning är att nämnden för folkhälsa och sjukvård inte helt säkerställer att vårdhygiens arbete med att stärka arbetet mot primärvården bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisorernas bedömning är vidare att nämnden inte helt utövar en tillräcklig intern styrning och kontroll.

Revisorernas bedömning är att regionstyrelsen i allt väsentligt har en tillräcklig intern kontroll inom området.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. förtydliga och konkretisera uppdraget att stärka vårdhygienens arbete inom primärvården*
- 2. regelbundet genomföra systematisk uppföljning av uppdraget att stärka vårdhygienens arbete inom primärvården*

- 3. tillse att urval till månatlig kontroll av följsamhet till hygienrutiner och klädregler sker slumpmässigt, samt att samtliga vårdcentraler genomför och rapporterar denna kontroll*